

Bankenunie heeft Europees deposito-garantiestelsel nodig

„De introductie van de Europese Bankenunie is een belangrijke stap. Door de komst van Europees toezicht en het instellen van een gemeenschappelijk afwikkelings-fonds is de kans op en de invloed van een eventuele banken-crisis al aanzienlijk afgenomen. Om er daarnaast voor te zorgen dat nationale overheden en banken niet langer van elkaar afhankelijk zijn, is het belangrijk om de Bankenunie te voltooien. Daarom moet eveneens op Europees niveau een depositogarantiestelsel worden ingesteld. Dit waarborgt een ongehinderd liquiditeitsverkeer tussen lidstaten, vergroot de financiële stabiliteit en waarborgt gezonde concurrentie.”

Koos Timmermans,
vicevoorzitter ING Bank

Samenvatting

- Depositogarantie is een belangrijk instrument dat voor stabiliteit in het bankwezen zorgt. Door te waarborgen dat rekeninghouders, ook wanneer een bank failliet gaat, altijd bij hun geld kunnen, wordt een bankrun vermeden.
- Om de band tussen banken en nationale overheden volledig te verbreken, is er naast het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism of SSM) en het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme (Single Resolution Mechanism of SRM) een depositogarantiestelsel op supranationaal niveau nodig. Als dat er niet komt, blijven landen (overheden en nationale depositogarantiestelsels) het uiteindelijke vangnet voor het bankwezen. Dit belemmert de verdere financiële integratie binnen de eurozone.
- ING ondersteunt daarom de doelstellingen van het Europees deposito-verzekeringssysteem (EDIS) en vraagt om een ambitieuzer tijdsplan voor de invoering van dit Europese Commissie voorstel. Het gemeenschappelijke resolutiefonds (Single Resolution Fund, SRF) is een goed voorbeeld hoe een dergelijke risicodeling sneller kan worden bereikt.

Nationale depositogarantiestelsels (DGS's) houden de vicieuze cirkel tussen banken en overheden in stand ...

- De Bankenunie is opgericht om de onderlinge afhankelijkheid tussen landen en hun binnenlandse banken te doorbreken. Het SSM en SRM zijn belangrijke stappen in de goede richting.
- Maar de nationale overheid van elke lidstaat fungeert nu nog als vangnet voor de liquiditeit van het eigen DGS. Daarom is het belangrijk dat de bankenunie wordt voltooid met het invoeren van een DGS dat zich op hetzelfde niveau bevindt als waar de bevoegdheid wat betreft het toezicht en de afwikkeling van banken ligt.
- Aangezien toezicht en afwikkeling in de eurozone ook op supranationaal niveau liggen, zou dit voor het DGS ook moeten gelden.

... en belemmeren de opkomst van een Europese interne markt voor bankdiensten

- Zonder een Europees DGS blijven nationale overheden een rol spelen bij het toezicht op de banken die binnen hun grenzen actief zijn. Zij blijven begrijpelijkerwijs gericht op nationale belangen en voorkeuren, aangezien nationale middelen in het geding zijn. Dit staat het liquiditeits- en depositoverkeer tussen de lidstaten in de weg.
- Daarom is een DGS op supranationaal niveau een voorwaarde voor het goed functioneren van de Bankenunie en het tot stand brengen van een echte interne markt, en niet een beleidsoptie die achteraf kan worden overwogen.

Het depositogarantiestelsel is minder belangrijk geworden...

- Het regelgevend en toezichthoudend kader voor de Europese bankensector is in de afgelopen jaren fundamenteel veranderd.
- Daardoor zijn banken nu veel beter gekapitaliseerd en zijn de risicoprofielen omlaag gebracht. Door de herstel- en afwikkelingsmaatregelen en de introductie van het 'bail-in'-principe, waarbij beleggers in schuld-instrumenten van banken moeten meebetalen als een bank failliet gaat, is het bovendien minder waarschijnlijk geworden dat er ooit een beroep gedaan moet worden op het DGS.

... en belastingbetalers hoeven zich geen zorgen te maken over de financiering van depositogarantiestelsels.

- Het nationale DGS wordt nu gefinancierd door banken, met een dekking tot € 100.000 voor elke spaarder. De solvabiliteit van het DGS is derhalve de verantwoordelijkheid van de private sector. Wel is er een vangnet nodig om de liquiditeit van het DGS te allen tijde te kunnen waarborgen en in tijden van grote stress een overbruggingskrediet te kunnen verstrekken. Eventuele tekorten in het DGS zullen uiteindelijk worden gefinancierd door banken.

Conclusies

- Met de herziene DGS-richtlijn wordt een stelsel van nationale DGS-fondsen gecreëerd, die meer dan in het verleden op elkaar zijn afgestemd. In dit verband is ook de volledige implementatie van de EU-richtlijn voor bankherstel en -afwikkeling (BRRD binnen Europa van belang. Maar afstemming van de nationale DGS' stelsels en de kaders voor herstel en afwikkeling is niet voldoende.
- Het Europese depositoverzekeringssysteem (EDIS) zoals voorgesteld door de Europese Commissie moet in 2024 volledig in werking zijn. Tussen 2017 en 2014 worden de risico's zeer geleidelijk herverdeeld (Tabel 1).
- In de eerste fase (herverzekering) zal alleen aanspraak gemaakt worden op EDIS wanneer de nationale middelen zijn uitgeput. In de tweede fase (co-verzekering) zal EDIS het nationale DGS geleidelijk aanvullen. Pas wanneer, in 2024, EDIS de verliezen volledig absorbeert, zijn de banken en hun overheden werkelijk van elkaar losgekoppeld.
- Een snellere implementatie van EDIS is daarom vereist. De implementatie van het gemeenschappelijke resolutiefonds (SRF) kan daarbij als voorbeeld dienen (Tabel 2). In het SRF worden in 2018 al 60% van de verliezen gedeeld. In het voorstel van de Commissie inzake EDIS wordt een dergelijke risicodeling pas in 2022 bereikt. Dit betekent dat Europa nog veel te lang blootgesteld blijft aan de risico's van een run op nationale banken en van kapitaalrestricties.
- Net als bij elk ander DGS zal voor een Europees DGS een liquiditeitsvangnet nodig zijn. Hiervoor zal op Europees niveau een evenwichtige verdeling moeten komen (bijvoorbeeld in combinatie met het Europees Stabiliteitsmechanisme ESM). Door dit vangnet uitsluitend voor liquiditeit te gebruiken wordt voorkomen dat via de achterdeur van het DGS op permanente basis financiële transfers plaatsvinden.

¹ Richtlijn 2014/49/EG inzake depositogarantiestelsels²

² Richtlijn 2014/59/EG inzake herstel en resolutie van banken

Tabel I:
Opbouwen Europees Depositoverzekeringssysteem

Year	Stap 1: Herverzekering Aandeel van EDIS in bovenmatige verliezen*)	Stap 2: Co-verzekering Aandeel van EDIS in totale verlies (ongelimiteerd)
2017	20%	
2018	20%	
2019	20%	
2020		20%
2021		40%
2022		60%
2023		80%
2024		100%

Tabel II:
Opbouwen Europees Resolutiefonds

Year	Stap 1: Nationale deel	Stap 2: Onderlinge herverdeling via SRF
2016	100%	0%
2017	60%	40%
2018	40%	60%
2019	33,3%	66,7%
2020	26,7%	73,3%
2021	20%	80,00%
2022	13,3%	86,7%
2023	6,7%	93,3%
2024	0%	100%

* Bovenmatige verliezen = verliezen bovenop dat wat het nationale DGS verondersteld wordt te kunnen opvangen.

De EDIS-bijdrage is in de co-verzekeringsfase gemaximaliseerd.

De cijfers geven de EDIS-bijdrage weer in geval van uitbetaling of afwikkeling. Daarnaast kan EDIS liquiditeitsondersteuning verstrekken aan nationale DGS's.

Bron: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015PC0586&from=EN>